

Επιμέλεια: Αναστασία Στραβαρίδου

Διαγώνισμα στις ενότητες 14 – 15 του φακέλου υλικού

Ἐν παντὶ δὴ συνεχεῖ καὶ διαιρετῷ ἔστι λαβεῖν τὸ μὲν πλεῖον τὸ δ' ἔλαττον τὸ δ' ἴσον, καὶ ταῦτα ἢ κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ πρὸς ἡμᾶς [...]. Λέγω δὲ τοῦ μὲν πράγματος μέσον τὸ ἴσον ἀπέχον ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων, ὅπερ ἐστὶν ἔν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶσιν, πρὸς ἡμᾶς δὲ ὁ μήτε πλεονάζει μήτε ἐλλείπει· τοῦτο δ' οὐχ ἔν, οὐδὲ ταὐτὸν πᾶσιν. Οἷον εἰ τὰ δέκα πολλὰ τὰ δὲ δύο ὀλίγα, τὰ ἐξ μέσα λαμβάνουσι κατὰ τὸ πρᾶγμα· ἴσῳ γὰρ ὑπερέχει τε καὶ ὑπερέχεται· τοῦτο δὲ μέσον ἐστὶ κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν. Τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς οὐχ οὕτω ληπτέον· οὐ γὰρ εἰ τῷ δέκα μναῖ φαγεῖν πολὺ δύο δὲ ὀλίγον, ὁ ἀλείπτῃς ἐξ μναῶς προστάξει· ἔστι γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο πολὺ τῷ ληψομένῳ ἢ ὀλίγον· Μίλωνι μὲν γὰρ ὀλίγον, τῷ δὲ ἀρχομένῳ τῶν γυμνασίων πολὺ. Ὅμοίως ἐπὶ δρόμου καὶ πάλης. Οὕτω δὴ πᾶς ἐπιστήμων τὴν ὑπερβολὴν μὲν καὶ τὴν ἔλλειψιν φεύγει, τὸ δὲ μέσον ζητεῖ καὶ τοῦθ' αἰρεῖται, μέσον δὲ οὐ τὸ τοῦ πράγματος ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς.

Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρω οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ ἕνεκα καὶ ὥς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἢ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἢ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὖσα τοῦ μέσου. [...]

Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῷ τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὕρισκιν καὶ αἰρεῖσθαι.

Α1. Απαντήστε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες. Γράψτε ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ (με κεφαλαία).

1. Σε καθετί που παρουσιάζει συνέχεια και μπορεί να διαιρεθεί είναι δυνατόν να πάρουμε είτε ένα κομμάτι μικρότερο είτε ένα κομμάτι μεγαλύτερο.

1α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

2. Το αντικειμενικό μέσο ισαπέχει από τα δύο άκρα, είναι ένα, αλλά διαφορετικό για τον καθέναν.

2α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

Επιμέλεια: Αναστασία Στραβαρίδου

3. Το υποκειμενικό μέσο βρίσκεται άλλοτε στην υπερβολή και άλλοτε στην έλλειψη.
- 3α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:
4. Το παράδειγμα για το αντικειμενικό μέσο σχετίζεται με τη διδασκαλία της αριθμητικής.
- 4α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:
5. Αν οι δύο μερίδες φαγητού είναι λίγες και οι δέκα πολλές, ο προπονητής θα ορίσει έξι μερίδες φαγητού σύμφωνα με το υποκειμενικό μέσο.
- 5α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:
6. Είναι δυνατόν να αισθανθούμε συναισθήματα είτε σε ελλειπτικό βαθμό είτε σε υπερβολικό και αυτό δεν είναι κακό.
- 6α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:
7. Τα πέντε κριτήρια που διασφαλίζουν τη μεσότητα στα συναισθήματά μας είναι: ο χρόνος, τα πράγματα/συνθήκες, οι άνθρωποι, ο σκοπός/λόγος και ο τρόπος.
- 7α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:
8. Το να αισθανθούμε χαρά σε ακατάλληλη στιγμή δεν διασφαλίζει τη μεσότητα στο συναίσθημά μας.
9. Η υπερβολή, η έλλειψη και το μέσον σχετίζονται με τα πάθη και τις πράξεις.
- 9α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:
10. Η αρετή ως μεσότητα έχει να κάνει με τα πάθη και της πράξεις και είναι ηθική αρετή, όχι διανοητική.
- 10α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:
11. Η υπερβολή θεωρείται σφάλμα και κατακρίνεται, ενώ η έλλειψη και το μέσον επαινούνται και θεωρούνται ορθές συμπεριφορές.
- 11α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

Επιμέλεια: Αναστασία Στραβαρίδου

12. Ο ψόγος και ο έπαινος είναι τα δύο στοιχεία της αρετής.

12α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

13. Η ηθική αρετή είναι μεσότητα, αφού στοχεύει στο μέσον.

13α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

14. Η αρετή ανήκει στις έξεις και επομένως όλες οι έξεις είναι αρετές.

15. Η αρετή είναι μεσότητα αντικειμενική.

15α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

16. Η αρετή είναι μεσότητα που καθορίζεται από τη λογική του κάθε ανθρώπου.

16α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

17. Η αρετή είναι μεσότητα μεταξύ δύο κακιών, που η μία βρίσκεται από την πλευρά της υπερβολής και η άλλη από την πλευρά της έλλειψης.

17α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

18. Οι κακίες αποτελούν πάντα έλλειψη σε σχέση με αυτό που πρέπει.

18α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

19. Η αρετή, που σχετίζεται με τα πάθη και τις πράξεις, δηλαδή η ηθική αρετή, βρίσκει και επιλέγει το μέσον.

19α. Το χωρίο που επαληθεύει την απάντησή σας είναι:

Επιμέλεια: Αναστασία Στραβαρίδου

B4. Αντιστοιχίστε τις λέξεις της Νέας Ελληνικής με την ετυμολογικά συγγενή τους στη δεύτερη στήλη. Στο πρώτο πίνακάκι δύο λέξεις της πρώτης στήλης περισσεύουν.

1^η παράγραφος

σταθμός	ἀριθμητικήν
καταφύγιο	παντί
εμβόλιμος	φαγεῖν
αλοιφή	αίρεῖται
δυσάρεστος	ὑπερβολήν
παλλαϊκός	φεύγει
έδεσμα	ἐπιστήμων
επιστολή	ἀλείπτῃς
αρχαιρεσίες	δύο
διώροφος	
δυσκολος	

2^η παράγραφος

θυμηδία	ἀρετῆς
ανηλεώς	ἀμφοτέρω
φιλήδονος	ἐπιθυμῆσαι
αμφισημία	ἐλεῆσαι
άρθρο	ψέγεται
αψεγάδιαστος	ἔλλειψις
κατάλοιπο	ἡσθῆναι

3^η παράγραφος

ευπαθής	ώρισμένη
μεσόγειος	φρόνιμος
προορισμός	ἔξις
λιπόσαρκος	πράξεσι
σχέση	πάθεσι
εφεύρεση	δέοντος
έμπρακτος	οὔσα
απών	μεσότητι
δέηση	εὕρισκειν
εχέφρων	ἔλλειψιν